

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/39/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119208030
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119208030.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu: V. R., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v W., na ul. S. X, právne zastúpeného: JUDr. Petrom Čopkom, advokátom so sídlom v Košiciach, na ul. Hrnčiarskej č. 5, proti žalovanému: V. R., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcemu v W., na ul. S. č. X, právne zastúpenému: JUDr. Alojzom Naništom, advokátom so sídlom v W., na ul. Sládkovičovej č. 8, o uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 15.05.2020 č.k. 8C 18/2019-75 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovanému sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej D. R., rod. H., ako to vyplýva z výpisu z pozemkovej knihy č. XXX, kat. úz. M. Q., bola okrem iného spoluvlastníčkou „čiasťky zo spol. pas. a lesa (zápis. č. XX)“ pod B 7c v podiele 3/48 a pod B 8b v podiele 3/48. Z Identifikácie parciel zapísaných v pozemnoknižnej vložke č. XXX, k. ú. Q. zo dňa 12.09.1994 (č. I. 57 spisu) bolo zistené, že spol. pas. a lesa (zápis. č. XX) neboli identifikované na stav katastra nehnuteľnosti. Z Osvedčenia o dedičstve zo dňa 21.05.1998, vydaného vo veci D 920/93, Dnot 608/93, bolo zistené, že notár osvedčil dedičstvo po poručiťke D. R., rod. H., zomr. dňa XX.XX.XXXX, pre nebohého otca žalobcu a žalovaného P. R.. Predmetom dedenia bola aj „čiasťka zo spoločných pastvín a lesa“ v zápisnici č. XX, k. ú. M. Q., pod A. v podiele 3/48 a pod B 8b v podiele 3/48. Z notárskej zápisnice spísanej dňa 27.04.2016 JUDr. V. H., notárkou, bolo zistené, že členovia pozemkového spoločenstva, vrátane žalovaného, zastúpení urbáriátom urobili vyhlásenie o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území M. Q., zapísaných na LV č. XXX. Zároveň bol v notárskej zápisnici osvedčený ich podiel na nehnuteľnostiach. Nehnuteľnosti boli následne zapísané na LV č. XXX, k. ú. M. Q.. Z uznesenia Okresného súdu Prešov zo dňa 26.01.2012, č.k. 35D/634/2011-179, bolo zistené, že tieto nehnuteľnosti neboli predmetom dedičstva po neb. P. R., otcovi strán sporu.

3. Na základe vykonaného dokazovania sa dospelo k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Žalobca neuviedol, na základe akého právneho titulu navrhuje zaviazať žalovaného na prevod polovice podielu žalovaného k sporným nehnuteľnostiam. Takáto povinnosť totiž nevyplýva zo zákona a žalobca ju nepreukázal ani na základe zmluvy. Čo sa týka alternatívneho petitu na zaplatenie finančnej náhrady vo výške 3.200 eur, ak nie je daná povinnosť žalovaného previesť polovicu svojho spoluvlastníckeho

podielu, nemôže existovať ani alternatívna povinnosť na zaplatenie náhrady za nesplnenie tejto povinnosti. Okrem toho žalobca neuviedol na základe akých skutočností si uplatnil sumu práve vo výške 3.200 eur. Žalobca taktiež neunesol dôkazné bremeno, teda neoznačil a nepredložil súdu doklad ohľadom identifikácie spoločných pas. a lesa v záp. č. XX v evidencii katastra nehnuteľností, t.j. aké majú parcelné číslo resp. čísla a list vlastníctva, na ktorom by boli tieto pozemky evidované. Ak by aj tieto nehnuteľnosti zodpovedali parcelám evidovaným na LV č. XXX, k. ú. M. Q., ktoré však neboli predmetom dedičstva po neb. P. R., tak v danom prípade by sa jednalo o novoobjavený majetok, ktorý by mal byť predmetom dodatočného dedičského konania, a preto do úvahy by skôr prichádzalo podanie žaloby na určenie, že nehnuteľnosť, resp. podiel na nehnuteľnosti patrí do dedičstva.

4. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C.s.p.

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ako dôvod uviedol, že rozsudok je nesprávny, nezákonný a celkom zjavne arbitrárny. Súd nariadil prvé pojednávanie vo veci na deň 25.03.2020. Právny zástupca žalobcu prevzal právne zastúpenie žalobcu na základe písomného plnomocenstva dňa 05.03.2020. Prevzatie právneho zastúpenia žalobcu oznámil vo veci konajúcemu súdu elektronickou poštou - elektronickým podaním zo dňa 17.03.2020. Súčasne s poukazom na výskyt pandémie požiadal o odročenie pojednávania určeného na deň 25.03.2020. Dňa 25.03.2020 bolo pracovníčkou Okresného súdu Prešov telefonicky oznámené zrušenie pojednávania pôvodne určeného na deň 25.03.2020. Táto informácia bola prijatá administratívnou zamestnankyňou advokátskej kancelárie, ktorá následne telefonicky o tejto skutočnosti informovala právneho zástupcu žalobcu, keďže tento nebol v tom čase prítomný v advokátskej kancelárii, resp. sa v inkriminovanom čase vôbec nezdržoval v priestoroch advokátskej kancelárie z dôvodov COVID -19. Podľa písomného záznamu, ktorý sa nachádza v spise a s ktorým sa právny zástupca žalobcu oboznámil pri nahliadnutí do spisu, pracovníčka súdu spolu s telefonickým oznámením zrušenia pojednávania, ktoré sa malo konať dňa 25.03.2020, mala oznámiť, resp. oznámila aj dátum nového pojednávania na deň 15.05.2020 so začiatkom o 8.30 hodine. Takúto informáciu však právny zástupca žalobcu od zamestnankyne advokátskej kancelárie neobdržal. V tejto súvislosti poukázal na znenie ust. § 178 ods. 2 C.s.p., ktoré predpokladá riadne a nepochybné doručenie predvolania na pojednávanie strane alebo jej zástupcovi, za ktoré je primárne považované doručenie predvolania ako písomnosti alebo elektronicky - na elektronickú adresu. V takejto forme však predvolanie na pojednávanie konané dňa 15.05.2020 o 8.30 hodine právneho zástupcovi žalobcu doručené nebolo. Skutočnosť, že právny zástupca žalobcu nemal vedomosť o pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 15.05.2020 o 8.30 hodine nepriamo potvrdzuje aj to, že v uvedený deň sa osobne zúčastnil pojednávania na Okresnom súde Prešov so začiatkom o 9.00 hodine vo veci rovnakých strán sporu vedenej pod sp. zn. 14C 45/2018. Čas začatia tohto pojednávania o 9.00 hodine nepochybne kolidoval s časom začatia pojednávania o 8.30 hodine vo veci 8C 18/2019. Ukončenie tohto predchádzajúceho pojednávania do 9.00 hodiny pri účasti oboch procesných strán by v zásade nebolo možné, resp. nebolo možné očakávať. Neprítomnosť právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní neumožnila žalobcovi realizovať jeho procesné práva v takej miere, aby bolo možné považovať proces za spravodlivý, osobitne aj vo vzťahu k písomnému vyjadreniu právneho zástupcu žalovaného k žalobe zo dňa 30.09.2019 resp. k jeho ústnemu vyjadreniu na pojednávaní konanom dňa 15.05.2020.

6. Na pojednávaní konanom dňa 15.05.2020 bolo vykonané dokazovanie listinami, ktoré ako dôkazy navrhol vykonať žalobca v podanej žalobe. Tieto potvrdzujú skutočnosti, ktoré žalobca uviedol vo svojej žalobe a o ktoré aj opiera žalobou uplatňovaný nárok. Nadobudnutím spoluvlastníckeho podielu k predmetným nehnuteľnostiam žalovaným vo veľkosti, ktorá nezodpovedá jeho inak zákonnému dedičskému podielu, došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného na jeho úkor a to vo výške zodpovedajúcej 1/2-vici hodnoty nehnuteľnosti, resp. 1/2 -vici spoluvlastníckeho podielu na týchto nehnuteľnostiach. Alternatívny petit, ako ho žalobca v žalobe uviedol, má svoje opodstatnenie, a to z toho dôvodu, že nadobúdanie spoluvlastníckych podielov v prípade poľnohospodárskych pozemkov môže byť obmedzené príslušnými ustanoveniami zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov. Suma finančnej náhrady vo výške 3.200 eur, ako ju žalobca uviedol v alternatívnom petite, bola určená s primeraným prihliadnutím na celkovú výmeru jednotlivých pozemkov zapísaných na LV č. XXX kat. úz. M. Q. v m², spoluvlastnícky podiel žalovaného, ktorému inak zodpovedá zákonný dedičský podiel žalobcu vo výške 1/2 -vice, druh jednotlivých pozemkov a ich cenu, resp. hodnotu ako je táto uvedená v prílohe č. 1 k zákonu č. 582/2004 Z.z. v znení zákona č. 465/2008 Z.z.

7. Na LV č. XXX, kat. úz. M. Q. je pod bodom XX ako vlastník resp. spoluvlastník uvedený žalovaný. Z predmetného listu vlastníctva je tiež zrejmé a nepochybné, že žalovaný tento spoluvlastnícky podiel nadobudol titulom osvedčenia vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva. Listinu, a to uznesenie schválené zhromaždením urbariátu, konané 15.12.2013 v budove Obecného úradu obce M. Q., žalobca v podanej žalobe navrhol vyžiadať od uvedeného subjektu, keďže týmto zásadným dôkazom nedisponoval. Súd prvej inštancie opakovane vyzval urbariát najprv dňa 15.10.2019 a následne s urgenciou dňa 19.11.2019, aby predložil súdu predmetné uznesenie. V spise sa síce nachádza predmetné uznesenie zo dňa 15.12.2013 (č.l. 55 spisu) s poznámkou, že bolo odoslané 24.10.2019, avšak len jeho časť, resp. je neúplné. Jeho neoddeliteľnú časť má okrem iného tvoriť zoznam pôvodných a súčasných usadlostí a domov v Obci M. Q. spracovaný pre potreby urbariátu za účelom rozdelenia podielov na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXX kat. úz. M. Q., ktorý sa však v spise nenachádza.

8. K porušeniu práva žalobcu na zákonný dedičský podiel vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam už došlo a to právnymi úkonmi - uznesením schváleným zhromaždením urbariátu zo dňa 15.12.2013, vyhlásením členov pozemkového spoločenstva, vrátane žalovaného, zastúpených urbariátom, o ktorom bola dňa 27.04.2016 spísaná notárska zápisnica a následným vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na Okresnom úrade Humenné, katastrálny odbor. Žalovaný si musel byť vedomý, a to aj vzhľadom na predchádzajúce dedičské konanie po neb. otcovi P. R., ktorého sa osobne zúčastnil, že rovnocennými zákonnými dedičmi boli po tomto poručiteľovi tak žalovaný, ako aj žalobca. Ochranu takto už porušeného práva mohol žalobca dosiahnuť práve žalobou na plnenie a nie žalobou o určenie s poukazom na doktrínu preventívneho charakteru určovacej žaloby. Okrem toho výbor spoločenstva upozornil každého nadobúdateľa podielu, teda aj žalovaného, že je povinný priznať oprávnené nároky na jemu priznaný podiel, ktoré si voči nemu uplatnia príbuzní, ktorí preukážu právny nárok na časť uvedeného podielu. Žalobca si tento svoj oprávnený nárok pritom u žalovaného písomne uplatnil, a to aj opakovane, o čom predložil spolu so žalobou aj písomný dôkaz, ktorý je súčasťou spisu.

9. Žalovaný navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

10. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

11. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

12. Pokiaľ ide o námietku, podľa ktorej neprítomnosť právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní nariadenom na deň 15.05.2020 neumožnila žalobcovi realizovať jeho procesné práva v takej miere, aby bolo možné považovať proces za spravodlivý, s touto sa stotožniť nedá. Právny zástupca žalobcu, ako to vyplýva z obsahu spisu, oznámil prevzatie právneho zastúpenia žalobcu elektronickým podaním dňa 17.03.2020. Ešte predtým upovedomením zo dňa 16.03.2020 súd prvej inštancie oznámil žalobcovi a právnenému zástupcovi žalovaného, že pojednávanie určené na deň 25.03.2020 o 10.00 hodine sa odročuje na deň 15.05.2020 o 8.30 hodine. Úradná zásielka obsahujúca toto odročenie pojednávania bola žalobcovi odoslaná dňa 16.03.2020. Podľa informácie o výsledku doručenia listinného rovnopisu (č.l. 72 spisu) správa nebola listinne doručená z dôvodu, že adresát si zásielku neprevzal v odbernej lehote. Táto informácia bola prijatá súdom prvej inštancie dňa 23.04.2020.

13. Následky nedoručenia písomnosti, či už ide o doručovanie do vlastných rúk alebo inak, sú v ustanoveniach § 111 ods. 3 C.s.p. a § 112 C.s.p. upravené identicky. Podľa týchto ustanovení, písomnosť sa považuje dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie.

14. Ďalší právny predpis, a to zákon č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-governmente) upravoval v ust. § 31a ods. 10 fikciu doručenia. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, ak poštovú zásielku s listinným rovnopisom elektronického úradného dokumentu nemožno dodať adresátovi, na účely doručenia podľa osobitných

predpisov sa za deň vrátenia poštovej zásielky odosielateľovi považuje deň doručenia informácie o výsledku doručovania.

15. V prejednávanej veci teda platí fikcia, že žalobcovi bola zásielka obsahujúca upovedomenie o odročení pojednávania na deň 15.05.2020 o 8.30 hodine doručená dňa 23.04.2020, teda s dostatočným časovým predstihom pred dňom, keď sa pojednávanie malo konať.

16. Pokiaľ ide o ust. § 178 ods. 2 C.s.p., zakotvujúce zásadu, podľa ktorej predvolanie sa doručuje strane alebo jej zástupcovi, toto nemožno vykladať izolovane bez nadväznosti na ust. § 100 ods. 2 C.s.p. Zásielka obsahujúca upovedomenie o odročení pojednávania bola totiž žalobcovi zasielaná v čase, keď ešte prvoinštančný súd nemal vedomosť o tom, že právny zástupca žalobcu prevzal zastúpenie žalobcu na základe písomného plnomocenstva zo dňa 05.03.2020 a teda ani objektívne nemohol zasielať predvolanie na pojednávanie stanovené na deň 15.05.2020 tomuto právnenému zástupcovi. Navyše z ust. § 178 ods. 2 C.s.p. nevyplýva, akou formou sa má toto predvolanie realizovať. Forma predvolania je upravená v ust. § 100 ods. 2 C.s.p. V zmysle tohto ustanovenia predvolanie na jednotlivé procesné úkony súdu sa uskutočňuje spravidla písomne, prípadne telefonicky alebo inými vhodnými prostriedkami. Ak bola osoba predvolaná inak ako písomne, vykoná sa o tom záznam v súdnom spise.

17. Podľa úradného záznamu nachádzajúceho sa na č.l. 71 spisu, dňa 25.03.2020 bolo telefonicky oznámené do advokátskej kancelárie JUDr. Petra Čopku, že pojednávanie vytýčené na 25.03.2020 je odročené na termín 15.05.2020, o čom mala zamestnankyňa advokátskej kancelárie vedomosť, nakoľko sa informovala v pondelok 23.03.2020 na informačnom centre súdu. Záznam spísala Mgr. B. A., asistentka senátu 20C prvoinštančného súdu. O pravdivosti tohto úradného záznamu nemá dôvod pochybovať ani odvolací súd. S prihliadnutím na uvedené súd prvej inštancie mohol na pojednávaní konanom dňa 15.05.2020 vec prejednať a rozhodnúť v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu.

18. Správnou nie je ani argumentácia žalobcu o potrebe ochrany porušeného práva žalobou na plnenie.

19. Ust. § 137 C.s.p. obsahuje demonštratívny výpočet druhov žalôb, pričom doterajšiu právnu úpravu pomerne výrazne modifikuje. Žaloby na plnenie upravené v písm. a) tohto ustanovenia sú najčastejším druhom civilných žalôb. Splnenie povinností môže vyplývať zo zákona, z právnych vzťahov, vrátane vzťahov deliktných, z medzinárodného, európskeho práva atď. Zákonodarca v dôvodovej správe uvádza, že nemá zmysel špecifikovať v hypotéze právnej normy, z čoho povinnosť vyplýva, ako to bolo v predchádzajúcej právnej úprave. Nóvum spočívajúce v zavedení právnej normy obsiahnutej v písm. b) spočíva v rozlišovaní žalôb na splnenie povinností a žalôb na vyporiadanie práv typu bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, podielové spoluvlastníctvo, neoprávnená stavba atď. Ako zdôraznil zákonodarca, úplne nová koncepcia je zakotvená v písm. c) a d), kde sa rozlišuje klasická určovacia žaloba podľa písm. c) napr. o určenie vlastníckeho práva alebo určenie, že určitá vec patrí do dedičstva a žaloba o určenie právnej skutočnosti, napr. určenie neplatnosti zmluvy podľa písm. d). Písm. c) vychádza z doterajšieho ust. § 80 písm. c) O.s.p. no s obmedzením, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

20. Ak žalobca tvrdí, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX kat. úz. M. Q., neboli predmetom dedičského konania, ani dedičskej dohody po nebohom otcovi žalobcu a žalovaného, jediným prostriedkom nápravy vo vzťahu k zápisu žalovaného za podielového spoluvlastníka sporných nehnuteľností titulom osvedčenia vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva je žaloba na určenie, že nehnuteľnosti, resp. spoluvlastnícke podiely k nim, patria do dedičstva po poručiteľovi P. R.. Takáto žaloba zo strany žalobcu podaná nebola. S prihliadnutím na uvedené súd prvej inštancie správne postupoval, ak žalobu žalobcu zamietol ako nedôvodnú.

21. Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

22. Zároveň v odvolacom konaní úspešnému žalovanému bola priznaná i náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

23. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).